

List Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Lovac

Broj 77

Tuzla, mart/ožujak 2018.

Cijena 1,00 KM

TEME BROJA:

Redovne smotre lovnih pasa

Vrste divljih plovki

Lov divljih pataka i gusaka

Biodiverzitet iz ugla modernog lovstva

Utvrđivanje brojnog stanja krupne divljači

Aktivnosti članica SLD TK

Lovač

List Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Izlazi tromjesečno

Izdavač:
Upravni odbor Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Za izdavača:
Mensur Alić,
predsjednik UO SLD TK

Redakcija lista "Lovač":
Enver Kurtić (Kalesija)
Salih Terzić (Tuzla)
Mirzet Idrizović (Banovići)
Nusret Kamenjaković (Živinice)
Ismet Memić (Sapna)
Samed Mehmedović (Srebrenik)
Salih Lipovac (Gradačac)
Hajrudin Imširović (Teočak)
Isajbeg Vejzović (Kladanj)
Džemal Jukan (Gračanica)
Mujo Softić (Lukavac)
Nermin Mujkić (Doboj-Istok)
Suljo Mujić (Čelić)

Glavni i odgovorni urednik:
Mensur Alić

Urednik i lektor:
Prof. Mirzet Ibrišimović

Stručni saradnik:
Selver Pirić

Fotoliti:
B Concept Sarajevo

Priprema i štampa:
"Mikroštampa" Tuzla

Za štampariju:
Šaban Cipurković

Adresa redakcije "Lovač"
Tuzla, Džindić mahala 13.
Tel./fax: 035/258-004
Web site: www.lovačtk.com
E-mail: info@lovačtk.com

Račun kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
132-100-03092192-27

Na osnovu mišljenja Ministarstva
za obrazovanje, nauku, kulturu, sport
i informisanje Vlade TK broj
10/1-452-25-2/98 od 28. 08. 1998. god.,
list "Lovač" oslobođen je dijela
poreza na promet

Upozorenje za čovječanstvo Zemlji prijeti(mo) uništenje(m)

Budući da smo prirodu pozajmili od budućih generacija, povodom 22. aprila – Međunarodnog dana Zemlje, grupa od 15.364 naučnika iz cijelog svijeta objavila je „Upozorenje za čovječanstvo“. Ako se nešto brzo ne preduzme, doći će do veoma ograničene bioraznolikosti a neograničenih količina ljudske bijede, ističu u otvorenom pismu. Upozorenje na opasnosti koje nam prijete kao čovječanstvu, objavljuje britanski „Independent“, a žurirana je verzija prvog upozorenja sa 1.700 potpisa, koje je prije 25 godina uputio „Savez zabrinutih naučnika“. „Ne uspijevajući da na adekvatan način ograničimo rast stanovništva, preispitamo ulogu ekonomija ukorjenjenih u rastu, smanjimo efekt staklene bašte, podstaknemo obnovljivu energiju, zaštitimo staništa, obnovimo ekosisteme, spriječimo zagađenje, zaustavimo gubitak životinjskih vrsta i ograničimo invazivne vrste, zapravo ne uspijevamo da preduzmemo neophodne korake za očuvanje ugrožene biosphere“, dodaje se u pismu. Stručnjaci upozoravaju da su se skoro svi problemi koji su tada bili identifikovani samo pogoršali. Otvoreno pismo je potpisalo 15.364 naučnika iz 184 zemlje. Čovječanstvo se i dalje suočava s egzistencijalnom pretnjom od potrošnje ograničenih resursa od populacije koja se neprestano povećava, a naučnici, mediji i lijenji stanovnici se ne bore protiv toga, ističe se u novom pismu objavljenom u časopisu „Biosajens“. Od prvog pisma, pa do sada, jedino se poboljšalo stanje rupe u ozonskom omotaču, dok se sve drugo pogoršalo i nema još mnogo vremena da se utiče na stvari.

*Tek kad zadnje drvo umre, kad se otruje zadnja rijeka i kad se
uhvati zadnja riba, shvatit ćemo da se novac ne može jesti.*

Indijanska poslovica

„Ima nade, ali čovječanstvo ne radi ni blizu onoga koliko je potrebno, zbog čega uskoro nećemo moći da utičemo na svoju sudbinu“, dodaju naučnici. Osim ukidanja hemikalija koje uništavaju ozon, povećano je korištenje energije generisane iz obnovljivih izvora. To je daleko nadmašeno ponašanjima koja štete Zemlji. „Vrijeme ističe. Treba da shvatimo da je Zemlja naš jedini dom“. Naučnici upozoravaju da nas očekuju katastrofalne klimatske promjene, masovno izumiranje vrsta, uništenje šuma, nedostatak pijaće vode. Naučnici se slažu da su šume prirodni odgovor na globalno zatopljanje pa apeliraju „da razmišljamo zeleno“ jer šume ne umiru same - ubijanje šuma je ubijanje čovjeka i zato je afirmiranje ekološke etike u službi budućnosti čovječanstva.

„Čovječanstvo ima drugu šansu. Time što ne zauzdavamo našu nejednaku potrošnju ugrožavamo budućnost, ne shvatamo da je stalni brzi rast populacije osnova mnogih ekoloških i društvenih prijetnji“, navode dalje stručnjaci koje predvodi američki ekolog Vilijam Rippl, sa Univerziteta Oregon. „Oni koji su potpisali drugo upozorenje ne dižu lažnu uzbunu, već ukazuju da silazimo sve niže sa staze održivosti“, ističe Rippl.

Sjednica Upravnog odbora SLD TK

U prostorijama Lovackog društva „Tuzla“, 4. decembra 2017. godine, održana je 105. sjednica Upravnog odbora SLD TK, kojom je predsjedavao Mensur Alić - predsjednik SLD TK i na kojoj su članovi Upravnog odbora, u okviru 11 tačaka dnevnog reda, razmatrali Informaciju o izmjenama i dopunama Zakona o oružju i municiji TK, usvojili Izvještaj s održane manifestacije Dani SLD TK, usaglasili smjernice i teze za izradu prednacrtu Zakona o lovstvu i divljači, usvojili Privremeni izvještaj o obavljenim kinološkim aktivnostima na nivou SLD TK u 2017. godini, donijeli Odluku o potpisivanju Ugovora o saradnji između BKS i SLD TK za 2018. godinu, donijeli Odluku o održavanju organiziranog lova na vuka u LD „Toplica“ Živinice na dan 2. 1. 2018. godine i Odluku o statusu KK „Gonič“, razmatrali trenutno stanje i aktivnosti vezane za izradu LPO, usaglasili termine održavanja lovačkih večeri u članicama SLD TK, a u skladu s Pravilnikom o priznanjima i odlikovanjima za rad na unapređenju lovstva u Tuzlanskom kantonu, u svrhu zasluga i u cilju stimuliranja razvoja i afirmiranja lovstva i drugih aktivnosti koje su od općeg interesa za lovstvo, na prijedlog članica Saveza i Komisije za priznanja i odlikovanja, Upravni odbor je donio odluke da se u okviru lovačkih društava dodijele lovačka priznanja i odlikovanja:

LD „FAZANKA“ DOBOJ-ISTOK

Lovačka bronzana značka:

Hrnjičić Almir, Osmić Eniz, Durmić Ferid, Sinanović Nermin, Avdić Semin, Mešić Jasmin, Čeliković Fikret, Okanović Nisvet i Alihodžić Hajrudin.

Lovačka srebrna značka:

Hrnjičić Amir, Hasančević Zikret, Hodžić Alija, Vehabović Šerif, Okanović Fikret, Junuzović Semir, Smajić Refik, Hamzić Feriz, Avdić Armin i Smajić Nermin.

Lovačka zlatna značka:

Hadžić Dževad, Dautović Musto, Okanović Osman, Delić Džafer, Omerčić Mustafa, Osmić Ismet i Omerčić Jasmin.

Lovačka diploma počasnog člana:

Avdić Sejudin, Omerčić Osman i Hazim Šiljić.

Lovačka plaketa:

Lukavica Belmin i Džebić Nermin.

LD „HUSIĆ MUSTAFA ČEKTALO“ SAPNA

Lovačka bronzana značka:

Ramić Esed, Hasanović Fedahija, Omerović Omer, Mahmutović Elvir, Mahmutović Nedžad, Mahmutović Zudin, Alić Galib, Mujčinović Dževad, Mujčinović Husein, Sejdinović Fadil, Ahmetović Ismet, Muharemović Himzo, Hasanović Smajl, Garibović Enes i Halilović Ramiz.

Lovačka srebrna značka:

Franjić Miroslav, Hodžić Mujo, Salihović Garafin, Salihović Nersudin, Smajlović Nurija, Omerović Huso, Čerkić Ibrahim, Sejdinović Zemko, Memić Ismet i Selimović Admir.

Lovačka zlatna značka:

Hasanović Osmo, Brzović Ferid, Osmanović Smajil, Hasanović Muharem, Sejdinović Mensur, Omerović Nijaz, Ibrašević Muhamed i Husejnović Abdulah.

Lovačka diploma počasnog člana:

Nočić Bego, Sejdinović Esad, Huremović Hrustan, Alić Abdulgafar, Selimović Avdulah, Garibović Ševko, Omerović Memšo, Husejnović Ruvejd, Smajlović Sulejman, Omerović Rešid, Omerović Muharem i Ahmetović Alija.

Lovačka plaketa:

Ahmetović Fedahija, Memić Ibrahim, Jusić Salko, Osmanović Agan, Alić Mujčo (posthumno), Delić Hasan (posthumno), Muharemović Abdulah (posthumno) i Ahmetović Ahmet (posthumno).

LD „TUZLA“ TUZLA

Lovačka bronzana značka:

Muratović Hariz, Nukić Meho, Imšić Ramiz, Jahić Izet, Milošić Matija, Mosković Ratko, Krdžalić Halid, Grgić Niko, Hasić Derviš, Josipović Zlatan i Smajić Muharem.

Lovačka srebrna značka:

Sinanović Amir, Marić Anto, Ribić Dževad, Alić Safer, Kaldrmadžić Jozo, Kasumović Alija, Knežević Zoran, Kovačević Faik, Suljić Husnija, Kovačević Zilko, Kišić Zijad, Josić Anto i Softić Semiz.

Lovačka zlatna značka:

Dedić Muhamed, Paočić Bajro, Meh Zoran, Imšić Nurija, Hukić Mefudin, Suljanović Husejn, Pejdanović Andrija, Nikić Anto, Mustaćević Kemal, Čehajić Rifat, Saletović Mursel, Djedović Fikret, Milošić Leon, Vareškić Siniša, Pirić Hazim, Kovačević Nikola, Čorbić Seid, Hasanović Mirsad i Šljivić Mirza.

Lovačka diploma počasnog člana:

Vukojević Bato, Jusufović Mirsad, Terzić Salih, Banović Ivica, Hasić Muharem i Dedić Suad.

Selver Pirić

Sekretar SLD TK

Savez lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Savjet za lovnu kinologiju

OBAVJEŠTENJE

Obavještava se članstvo SLD TK da je Savez lovačkih društava TK potpisao UGOVOR O ČLANSTVU za 2018 godinu sa Bosanskim kinološkim savezom, kojim se reguliše način saradnje članstva SLD TK u BKS, izdavanje rodovnika za članove SLD TK, organizovanje eksterijernih i radnih manifestacija i ostale kinološke aktivnosti čiji će nosilac biti SLD TK. Naši članovi uplatom od 3 KM za razvoj i unapređenje kinologije, po lovcu, ostvarit će mnoge benefite:

- Postaju članovi BKS-a, odnosno KSuBiH (svaki pojedinac da bi mogao izvesti svog psa, bilo na ocjenu eksterijera bilo na ocjenu rada, prijavu legla, što znači obavljanje bilo kakvih aktivnosti što se tiče rada kinologije u BiH, moraju biti članovi nekog od saveza, tj. KSuBiH). Godišnja članarina svakog pojedinca člana saveza u KSuBiH iznosi 20,00 KM.

- Pravo na prijavu jednog legla u toku godine u redovnu Rodovnu knjigu (A rodovnu knjigu) bez ograničenja broja štenadi u tom leglu (svaka prijava legla koja ne bude u skladu s Pravilnikom o stručnom radu će biti automatski evidentirana u B rodovnu knjigu, a svi troškovi fakturirani na adresu vlasnika legla u visini 50% od utvrđene takse za izdavanje B rodovnika, a u skladu s cjenovnikom BKS - KSuBiH).

- Rodovnici za A rodovnu knjigu besplatni (izdavanje rodovnika po psu za A rodovnu knjigu prema cjenovniku BKS - KSuBiH iznosi 25,00 KM).

- Rodovnici za B rodovnu knjigu 50% od cijene - 25,00 KM (prema cjenovniku BKS - KSuBiH upis i B rodovnu knjigu iznosi iznosi 50,00 KM). Mole se svi članovi koji planiraju prijaviti leglo u toku ove godine i narednih godina da se prvo konsultuju sa vođom uzgoja u svom LD kako ne bi došlo do nepravilnosti, odnosno da se uradi u skladu s Pravilnikom o stručnom radu, te od istog tražiti potvrdu o parenju kako bi vlasnik mužjaka i ženke mogli ispuniti istu na dan parenja.

- Besplatnu ocjenu eksterijera na redovnim smotrama.

- Besplatnu ocjenu eksterijera na uzgojnom smotrama za pse koji imaju položen IPO za svoju pasminu.

- Besplatnu ocjenu eksterijera na revijalnim izložbama.

- Besplatnu ovjeru vlasništva (prema cjenovniku BKS - KSuBiH ovjera promjene vlasništva je 10,00 KM) koju vrši kancelarija SLD TK.

- Besplatne certifikate za ispite u radu (prema cjenovniku BKS, odnosno KSuBiH, izdavanje certifikata iznosi 20,00 KM).

- Besplatan upis u katalog za izložbe popsu CAC, CACT, specijalizovanih izložbi (prema cjenovniku BKS-a odnosno KSuBiH, upis u katalog iznosi 6,00 KM).

- Minimalne cijene za ispite urođenih osobina i specijalizovane izložbe u organizaciji SLD TK. Članovi bi plaćali neke minimalne cijene za IPO (puna cijena iznosi 30 KM), takođe i za izložbe, a za razliku troškova bi se tražili sponzori, kakav je bio slučaj u 2017. godini.

- Sama lovačka društva će biti oslobođena plaćanja godišnjih članarina savezu KSuBiH, raznih taksi za održavanje smotri, revija, specijalizovanih izložbi, radnih manifestacija, troškova suđenja, ocjenskih lista, troškova edukacije vođa uzgoja i ostalih troškova koji su se izdvajali iz naših članarina.

- Za upis legla u A rodovnu knjigu, prema Pravilniku FCI odnosno Pravilniku KSuBiH, mužjak i ženka moraju imati položen ispit prirodnih osobina IPO i najmanje vrlodobru ocjenu na uzgojnoj smotri ili izložbi. Radi samog ustroja kinologije, tj. trenutne situacije na terenu, SLD TK je u dogovoru sa BKS napravio četverogodišnji plan za punu primjenu Pravilnika o stručnom radu KSuBiH, tako da u 2018. godini do 1. 7. važe ocjene s redovnih smotri, a od 1. 7 do 31. 12. 2018. godine barem jedno od roditelja će morati imati položen IPO za svoju rasu ili ocjenu s uzgojne smotre ili izložbe.

SLD TK će prirediti dovoljan broj kinoloških manifestacija u narednim godinama kako bi svi naši članovi mogli izvesti svoje pse i na taj način ispuniti uslove za punu primjenu Pravilnika.

- Za upis legla u B rodovnu knjigu, prema Pravilniku FCI-a odnosno Pravilnika KSuBiH, idu psi koji ne ispunjavaju gore navedene uslove ili dok im se ne popune sve kolone o porijeklu.

Savez lovačkih društava TK Savjet za lovnu kinologiju

REDOVNE SMOTRE LOVNIH PASA			
Redni broj	LOVAČKO DRUŠTVO	DATUM	KINOLOŠKE SUDIJE
1.	LD „Srndač“ Gračanica	April 2018.	Delić Eldar
2.	LD „Fazanka“ Dobij istok	April 2018.	Mehanović F.
3.	LD „Tuzla“ Tuzla	13. maj 2018.	Mehanović F.
4.	LD „Toplica“ Živinice	Maj 2018.	Naknadno
5.	LD „Zelemboj“ Banovići	Maj 2018.	Naknadno
6.	LD „Sokolina“ Kladanj	Septembar 2018.	Naknadno
7.	LD „Spreča“ Kalesija	Septembar 2018.	Naknadno
8.	LD „Teočak“ Teočak	Septembar 2018.	Naknadno
9.	LD „Svatovac“ Lukavac	Septembar 2018.	Naknadno
10.	LD „Majevica“ Srebrenik	Septembar 2018.	Naknadno
11.	LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić	24. mart 2018.	Delić Eldar
12.	LD „Jelen“ Gradačac	Oktobar 2018.	Naknadno
13.	LD „Husić M.Č.“ Sapna	Oktobar 2018.	Naknadno
UZGOJNE SMOTRE LOVNIH PASA			
Redni broj	LOVAČKO DRUŠTVO	DATUM	KINOLOŠKE SUDIJE
1.	LD „Tuzla“	Juli 2018.	Naknadno
2.	LD „Srndač“ Gračanica	Novembar 2018.	Naknadno
ISPIT UROĐENIH OSOBINA ZA VII i VIII FCI GRUPU (ptičari i cunjavci)			
Redni broj	LOVAČKO DRUŠTVO	DATUM	KINOLOŠKE SUDIJE
1.	LD „Jelen“ Gradačac	Septembar 2018.	Naknadno
ISPIT UROĐENIH OSOBINA NA DIVLJU SVINJU			
Redni broj	LOVAČKO DRUŠTVO	DATUM	KINOLOŠKE SUDIJE
1.	LD „Tuzla“ Tuzla	25. mart 2018.	Naknadno
2.	LD „Srndač“ Gračanica	1. april 2018.	Naknadno
3.	Naknadno	Naknadno	Naknadno
4.	Naknadno	Naknadno	Naknadno
ISPIT UROĐENIH OSOBINA GONIČA NA OTVORENOM			
Redni broj	LOVAČKO DRUŠTVO	DATUM	KINOLOŠKE SUDIJE
1.	Naknadno	Oktobar 2018.	Naknadno
2.	Naknadno	Oktobar 2018.	Naknadno
3.	Naknadno	Novembar 2018.	Naknadno
4.	Naknadno	Novembar 2018.	Naknadno
SPECIJALIZOVANE IZLOŽBE LOVNIH PASA			
Redni broj	LOVAČKO DRUŠTVO	DATUM	KINOLOŠKE SUDIJE
1.	Naknadno	Septembar 2018.	Naknadno
UTAKMICE U RADU NA DIVLJU SVINJU			
Redni broj	LOVAČKO DRUŠTVO	DATUM	KINOLOŠKE SUDIJE
1.	LD „Srndač“ Gračanica	8. april 2018.	Naknadno
ISPIT NA KRVNOM TRAGU			
Redni broj	LOVAČKO DRUŠTVO	DATUM	KINOLOŠKE SUDIJE
1.	LD „Tuzla“ Tuzla	Oktobar 2018.	Naknadno

Sastanak u Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH

U prostorijama Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, početkom decembra prošle godine, održan je radno konsultativni sastanak na temu sagledavanja zakonske regulative u oblasti lovstva na području Federacije BiH, s posebnim osvrtom na Zakon o lovstvu FBiH. Sastanak je održan na poziv Federalnog ministarstva, a učestvovali su, pored predstavnika resornog

Ministarstva, predstavnici Saveza lovačkih organizacija u BiH, Lovачki savez Herceg Bosne i Savez lovačkih društava Tuzlanskog kantona. Ispred Saveza lovačkih organizacija u BiH sastanku je prisustvovao predsjednik Muhamed Hodžić, ispred Lovачkog saveza Herceg Bosne predsjednik Slavko Marin i ispred Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona član Upravnog odbora Samed Mehmedović.

Razmatrana je problematika zakonske regulative u oblasti lovstva, počev od Zakona o lovstvu FBiH pa do svih njegovih provedbenih propisa. Konstatovano je da je važeći Zakon o lovstvu FBiH unio dosta reda u ovu oblast, ali cijeneći činjenicu da su u dva navrata uvrštene promjene kroz donesene izmjene i dopune osnovnog teksta, neophodno je usaglasiti određene odredbe i otkloniti svaku nedoumicu u tumačenju i samoj provedbi ovog Zakona. S toga je zaključeno da radna grupa za izradu novog teksta Zakona, koju je imenovao ministar, pregleda kompletan tekst ovog zakonskog akta i usaglasi se oko eventualnih popravki i izmjena pojedinih odredbi. Učesnici radnog sastanka su se složili da je zajednički cilj svih aktera u ovoj oblasti uvođenje više reda i discipline, kao i očuvanje stečenih prava lovačkih udruženja i lovaca u pogledu korištenja i upravljanja dodijeljenim lovištima na području cijele Federacije BiH.

Samed Mehmedović

Dva stručna seminara

Po planu edukacije kadrova, stručni savjeti SLD TK (Savjet za lovstvo i Savjet za lovnu kinologiju) održali su dva seminara. Prvi je bio za asistente vođe uzgoja, a obrađena je tema Pravila kod prijave legla. Predavači su bili Delić Eldar, kinološki sudija, vođa uzgoja i Mehanović Faruk, kinološki sudija, predsjednik Savjeta lovnu kinologiju. Drugi seminar, u organizaciji Savjeta za lovstvo i po odluci Skupštine SLD TK, bio je za lovačke mentore praktične obuke lovaca pripravnika. Prisustvovalo je 55 mentora iz svih članica Saveza, a predavači su bili predsjednik i član Savjeta za lovstvo, Čorbić Seid i Selimbašić Senad, oba inženjeri šumarstva.

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Lovačko društvo „Srndać“ Gračanica Lovačko veče

Dvadeset i trećeg decembra prošle godine, LD „Srndać“ Gračanica je upriličilo tradicionalno Lovačko veče. Lovačko druženje je održano u Sportsko-rekreacionom centru bazeni „Nasko“ u Donjoj Orahovici, uz prisustvo oko 350 domaćih lovaca, njihovih supruga i gostiju. Posebno je bilo prijatno što je lovačko veče bilo obogaćeno dolaskom više od 100 žena. Prisutnima se obratio Jukan Džemal, predsjednik LD

„Srndać“, poželjevši svima ugodan boravak i dobru zabavu. Lovce i goste na ovom svečanom lovačkom druženju je zabavljao orkestar iz Doboja, a organizovana je i bogata lovačka tombola. Uz dobru muziku, piće i mezetluka, lovačko veče je trajalo do svitanja.

Tajib Omerović

Lovačko društvo „Srndać“ Gračanica Lovački ispit za 22 pripravnika

Krajem decembra prošle godine, LD „Srndać“, organizovalo je polaganje lovačkog ispita za 19 pripravnika LD „Srndać“ Gračanica i tri pripravnika iz LD „Fazanka“ Doboja-Istok, a pred Komisijom u sastavu Bahor Muharem, predsjednik, Selimbašić Senad i Modrić Enes. Lovačkom ispitu je prisustvovalo i Pirić Selver, sekretar SLD TK. Pripravnici su se dobro pripremili pa su sva 22 kandidata položila i tako povećali broj lovaca u ova dva lovačka društva. Lovčaki ispit su položili pripravnici: Hodžić Mirsad, Bešić Amir, Grahić Hazim, Halidović Nihad, Mehurić Hajrudin i Karšić Vahid iz Sekcije „Pribava“, Salihbašić Nermin i Skelić Adnan iz Sekcije „Gračanica II“, Selimović Edin i Muslimović Almir iz Sekcija „Rašljeva“, Hamzić Mirnes i Mešić Elvir iz Sekcije „Piskavica“, Helić Haris iz Sekcije „Gračanica I“, Dogić Zijad iz Sekcije „Lukavica“, Ahmeljić Hasan iz Sekcije „Gornja Orahovica“ Fehratović Semir iz Sekcije „Donja

Orahovica“, Okić Mirza iz Sekcije „Babići“, Džananović Sead iz Sekcije „Doborovci“, Hamzić Benjamin iz Sekcije „Škakovica“, Smajlbašić Esmir iz Sekcije „Klokotnica“, Halilović Alija i Dedić Admir iz Sekcije „Stanić Rijeka“.

Tajib Omerović

Izbori u Sekciji „Lohinja-Pribava“

Sredinom februara u LS „Lohinja-Pribava“ je održana izborna Skupština na kojoj su usvojena izvještajna i planska dokumenta. Istaknuto da su vrijedni lovci ove Sekcije izgradili prelijepu i funkcionalnu lovačku kuću u Gornjoj Lohinji, s utroškom više od 80.000 KM, koja su obezbijedili Sekcija, Društvo i donatori. Urađeno je i centralno grijanje, savremena

kuhinja i opremljena je sala za sastanke. Sve građevinske radove su uradili lovci, ljubitelji lova i druženja, i to bez naknade. Pored lovačke kuće je urađen pomoćni građevinski objekt za sastanke, kojeg je sam finansirao Halidović Fadil zv. Pajdo, u kojeg je uložio više od 8.000 KM. Zadovoljni i ponosni na svoju dosadašnju aktivnost, lovci LS „Lohinja-Pribava“ su usvojili ambiciozan Plan rada za lovnu 2018./19. godinu. Planirali su opremiti spavaonice na spratu lovačke kuće, izgraditi veći broj osmatračnica, čeka, nastrešnica, stolova i klupa, te renovirati stare izgraditi nove hranilice za divljač i regulisati korito rijeke koja protiče pored lovačke kuće, postavljajući kamenog zida, a u centru aktivnosti će biti i zaštita i prehrana divljači. U Izvršni odbor su izabrani: Zuhrić Jusuf, Hasančević Husein, Ahmetašević Emir (stariji), Džambo Mujo, Jukan Džemal, Muftić Adem, Halidović Fadil, Džambo Damir i Ahmetašević Emir (mladi). Za predsjednika Sekcije je izabran Zuhrić Jusuf, a za lovovođu Hasančević Husein. U Skupštinu Društva su izabrani: Halidović Fadil, Ahmetašević Emir (stariji), Mekić Samir i Muftić Adem, u Nadzorni odbor Jukan Džemal i u Komisiju za lovačka priznanja i odlikovanja Mekić Samir.

Tajib Omerović

Lovačko društvo „Toplica“ Živinice

Četiri veptra u lovištu Bišina

Članovi LD „Toplica“ Živinice uspješno su zatvorili lovnu sezonu 2017./2018., u lovu na divlje svinje u lovištu Bišina. Strijelci su bili Mustafa Dervišević, Suvad Jusić, Zijad Kamberović i Muhamed Durić, a svoje lovačko oružje su isprobali i mladi lovci Elvir Durić, Avdo

Korajac i Jasmin Nišić. Na fotografiji, u društvu sa sekretarom Društva, su lovci sekcija „Gračanica“, „Živinice“ i „Đurđevik“.

Aljo Delić
Sekretar LD „Toplica“ Živinice

Veliki lov, mali ulov, veliko druženje

Sredinom februara LD „Srndać“ Gračanica je upriličilo veliki lov na crnu divljač, na obroncima Trebave, na terenima: Ahmulje, Točilo, Vis, Visić, Topoalovići, Jagodnjak, Kojići i Svinjski potok. Pripremni sastanak Upravnog odbora, glavnog lovovođe i lovovođa iz svih 19 sekcija, osigurao je disciplinu, sigurnosne mjere i dobar raspored lovaca po čekama. Lovom su rukovali glavni lovovođa i dopredsjednik Društva, Hasančević Mejfudin i Kahvedžić Suljo. U pogonu su bili lovci sekcija: „Lukavica“, „Malešići“, „Babići“, „Priječko Brdo“ i „Džakule“. Izvrstan domaćin je bila LS „Babići“ na čelu sa

predsjednikom i lovovođom, Kahvedžić Suljom i Omerčić Hasanom. Učestvovalo je oko 250 lovaca raspoređenih na 105 čeka. Svi lovci su imali uniformu, obilježja i oružje. Hajkači su podigli šest divljih svinja. Sve su se našle na nišanu lovca na čekama, Čurić Džemal, iz Sekcije „Lukavica“, odstrijelio je mladog veptra. Nakon toga, prema dogovoru, lov je obustavljen. To je bio 21 vepar koji je odstrijen u lovištu Šamunica, bogatom ovom vrstom divljači. Ipak, lov je obustavljen kako bi se ova divljač sačuvala za narednu lovnu sezonu. Druženje je nastavljeno uz zajednički ručak, uz vojnički grah, kojeg je napravio iskusni lovac i gastronom Mujkić Hamdija, iz Sekcije „Stjepan Polje“.

Tajib Omerović

Lovačko društvo „Toplica“ Živinice

Lov i druženje sa Janjarima

Još 2006. godine lovci LD „Toplica“ Živinice su se bratimili sa kolegama LU „Podrinje“ Janja. Od tada barem jednom godišnje upriliče zajednički lov, a članovi LD „Toplica“ uživaju u druženju i lovu niske divljači u lovištu LU „Podrinje“. Krajem januara ove godine Janjari su bili gosti LD „Toplica“. Upravni odbor Društva je organizovao lov divlje svinje u lovištu Ravni bor. Domaćin je bila LS „Višća“ na čelu sa Kamenjaković Nusretom, predsjednikom Društva. Ulova nije bilo, a osnovni razlog tome su izuzetno loši vremenski uslovi. Ipak, ono što će se pamtititi je veselo druženje do u kasno u noć u lijepoj lovačkoj kući Sekcije „Višća“.

Aljo Delić
Sekretar LD „Toplica“ Živinice

Kapitalac na Ozrenu

Članovi Grupe „Baki“, koju čini više članova LD „Svatovac“ Lukavac pod vođstvom Dugonjić Ismeta, u drugoj polovini decembra prošle godine, odstrijelili su veptra od 228 kg. Kapitalac je ulovljen na Ozrenu, na lokalitetu Matica rijeka, a strijelac je bio Sejdinović Enes. Na fotografiji su učesnici lova: Meša, Crveni, Enir, Hule, Alen, Mare, Rudi, Jake, Kanika, Velija, Kriger, Anes, Softa, Nečko, Zaim, Šeha i Bido.

Admir Osmić

Lovačko društvo „Sokolina“ Kladanj

Uspješno zatvaranje lova na svinje

Organizacija lova je uvijek bila pola posla. To znajući i primjenjujući lovci Sekcije „Tuholj“, u ranim jutarnjim februarским satima, okupili su se na zbornom mjestu kod ljetnjikovca Plazulje zajedno sa dragim prijateljima iz LD „Spreča“ Kalesija. Grupovođa Šarić Amel rasporedio lovce po čekama pa je mlada i provjerena hajka krenula u pogon. Hajkač Softić Eniz je uočio veptra, pratio mu je trag, čija je najveća greška bila da nabasa na iskusnog lovca Softić Nedžada, koji je preciznim hicem odstrijelio veptra. Nakon što je pucanj odjeknuo šumom pokrenulo se još dvoje krmadi, koji su procijenili da im je najsigurnije proći pored Muhić Emira, uzgajivača divljači. Doprinos hajci i odstrjelu su dali Šarić Suad i Nijaz, Softić Eniz i Muhić Emir. Nakon što je ulov izvučen do ljetnjikovca Plazulje, do kasno u noć se uz mezu i piće proslavljalo uspješno zatvaranje lova na divlje svinje.

Elvir Šarić

Zajednički lov na Konjuhu

Lovačko društvo „Zelemboj“ Banovići je upriličilo zajednički lov svojih članova i gostiju. Veliki broj domaćih lovaca i gostiju, među kojima su bili i Alić Mensur, predsjednik SLD TK, Selimbašić Senad, član Savjeta za lovstvo i Pirić Selver, sekretar SLD TK, okupili su se u prelijepom novosagrađenom lovačkom domu Društva. Lovovođe sekcija su javili da su po tragovima uočili da se crna divljač kreće u rejonu Breštica. Hajka je dugo trajala nakon što grupovođe razvele lovce po čekama, ali se čekanje isplatilo jer vepar ulovljen. Strijelac je bio lovovođa Abdulahović Damir. Snijeg je već počeo padati pa su promrzli lovci uživali uz vatru iz kamina u lovačkom domu, gdje su nastavili druženje uz meze i piće. Druženje je obogaćeno i jednim svečanim činom. Naime, Alić Mensur, predsjednik SLD TK, uručio je zlatnu lovačku značku Ikanović Sifetu, koju mu je Savez dodijelio u svrhu zasluga za unapređenje i afirmiranje lovstva u Tuzlanskom kantonu i matičnom Društvu.

Mihret Herić
Sekretar LD „Zelemboj“ Banovići

Neke aktivnosti Lovачkog društva „Tuzla“ Tuzla

Piše: Selver Pirić

Odstrjel lisice i šakala

Grupa lovaca u sastavu Husagić Fahrudin, Senad i Azur, Huremović Fahrudin i Mirsad i Ibišević Sanel, na terenu Kik odstrijelili su tri lisice i rijedak primjerak šakala, kojeg je ulovio Husagić Azur.

Lovački ispit

U organizaciji LD „Tuzla“ u Tuzli je održan lovački ispit, a učestvovalo je 20 kandidata iz lovačkih društava „Tuzla“, „Majevica“ Srebrenik i „Sokolina“ Kladanj. Pripravnici su pokazali zavidan nivo znanja. Nakon ispita druženje je nastavljeno u Restoranu „Panonski lovac“, uz piće, meze i harmoniku.

Vepar na terenu III

Grupa lovaca iz više sekcija Društva (grupovođa Suljanović Seid) imali su uspjeha u lovu na crnu divljač. Strijelac je bio Salibegović Berzad iz LS „Šićki Brod“, a vepar je ulovljen na terenu Bojiška ravan na obroncima Majevice.

Lovačko sijelo

Tradicionalno, svake godine, kraj lovne sezone lovci Sekcije „Gornja Tuzla“ obilježe druženjem svojih članova i brojnih prijatelja i poznanika iz susjednih sekcija. To je prilika da se kroz zabavu razmjene bogata lovna iskustva iz prethodne sezone. Druženje su otvorili Hadžisuljić Halid (predsjednik LS „G. Tuzla“) i Terzić Salih (predsjednik LD „Tuzla“), istakavši izuzetno dobru saradnju Sekcije i lokalne zajednice. Poseban dio programa je bila svečanost na kojoj je Alić Mensur, predsjednik SLD TK, inače i član LS „G. Tuzla“, uručio zahvalnice članovima lovačkog podmlatka Sekcije. Sijelo je održano u prostorijama društvenog doma u G. Tuzli, kojeg su lovci ove Sekcije, prije par mjeseci potpuno renovirali vlastitim sredstvima i radom. Prihod od ove manifestacije će biti utrošen na održavanje i izgradnju lovno-tehničkih i lovno-uzgojnih objekata na području Sekcije.

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla

Dodjela priznanja i odlikovanja

Lovačko društvo „Tuzla“ je upriličilo svečanu dodjelu priznanja i odlikovanja svojim članovima, prilikom čega su se dobitnicima obratili Salih Terzić, predsjednik LD „Tuzla“ i Mensur Alić, predsjednik Saveza LD TK, iskoristivši priliku da istaknu uspjehe u završenoj lovnoj sezoni. Bronzane lovačke značke je uručio Leon Milošić, predsjednik Skupštine LD „Tuzla“, srebrene je uručio Siniša Vareškić, zamjenik predsjednika LD „Tuzla“, dok je zlatne značke i diplome počasnog člana uručio Mensur Alić, predsjednik SLD TK. Nakon svečanog uslijedio je i neizostavni zabavni dio uz večeru i muziku do duboko u noć.

Saša Milošić

Sretan kraj

Članovi Sekcije „Dobrnja-Mramor“ sretno i uspješno su dočekali kraj posljednje lovne sezone. Lovačka grupa „Dobrnja“ (na fotografiji) imala je uspjeha u lovu na visoku ali i ostalu divljač, kao i u izgradnji lovno-tehničkih objekata i čišćenju lovišta od štetočina. Tačku na završetak sezone je stavio mladi lovac Mirzet Kišić, odstrijelivši lisicu (drži je na fotografiji). Na fotografiji sa lijeva na desno Mirzet, Ibrahim, Asim, Mirne, Jasko i Amir (stoje), Miralem, Alaga, Fazlaga i Emir (čuče).

Husnija Kišić

Dvanaest novih solila

U okviru plana izgradnje i popravke lovno-uzgojnih objekata za lovnu 2017./18. godinu, članovi Sekcije „Dokanj“ su izgradili i numerisali 12 solila, koja će biti od velike koristi za svu, a posebno za visoku divljač. Izgradili su ih na lokalitetu pitke vode Studenka-Česma. Prilikom izgradnje solila lovci su (uz značajnu pomoć mladih članova i podmlatka Sekcije) primjenili vrlo jednostavno i praktično rješenje za lako postavljenje soli.

David Divković

U porodici Lipovac četiri generacije lovaca

Porodica Lipovac se tradicionalno bavi lovom i starim sajdzijskim zanatom. Lipovac Mustafa zv. Musto, stari gradačački lovac i sajdzija (1908.-1988.), bio je dugogodišnji član LD „Jelen“ Gradačac. Koristio je lovačku pušku sačmaru horozušu, kalibar 16 mm, koju je ostavio u amanet svojim sinovima, nasljednicima lovcima Lipovac Mersedu (zanat sajdzije naslijedio od oca Mustafe), član LD „Jelen“ od 1979. i Lipovac Salihu, član LD „Jelen“ od 1989. godine i koji je

na funkcij vd predsjednika Društva. U lovačke redove se 2003. učlanio i Lipovac Jasmin, sin Mersedov, ljekar, član Skupštine Društva. Tradiciju lova od 2009. nastavlja i Mersedov unuk Lipovac Tarik. Lipovci su obavljali razne funkcije, počev od predsjednika LS „Bukva“, čiji su članovi. Obavljali su funkcije i unutar Društva, predsjednika Disciplinskog suda, disciplinskog tužioca, lovnika, člana Predsjedništva, člana Skupštine itd. Pored aktivnog učestvovanja u rukovodećim strukturama Društva, Lipovci su poznati po svom bogatom lovačkom iskustvu u zaštiti i uzgoju divljači te druženju sa lovcima i poštivanju lovačke etike i običaja lova.

Mersed Trakić

Neke aktivnosti Lovačkog društva „Jelen“ Gradačac

Na kraju lovne sezone

U lovnoj 2017.-18. članovi LD „Jelen“ Gradačac (iako zec nije lovljen) zadovoljni su odstrjelom predviđenim Lovno-privrednom osnovom. Prema riječima lovnika Islamović Maida i sekretara Bećirbašić Enesa, odstrijeljena su 22 srndača, 13 divljih svinja, 132 fazana (mužjaka) i 27 lisica.

Skupni lov

Po završetku lova sa kerovima, upravni organi Društva su organizirali skupni lov, hajku na divlju svinju. Hajka je izvedena na terenu Grabovci, u lovištu Gradašnica, Sekcije „Jelovče Selo“. Odstrijeljena je jedna divlja svinja, a ono po čemu će se najprije pamtiti ova hajka je druženje nakon lova, uz lovački ručak i izvornu muziku. Na fotografiji je Sinanović Hajrudin, glavni kuhar LD „Jelen“ Gradačac.

Lovačka večera

Komisija LD „Jelen“ Gradačac je organizirala i uspješno realizirala muzičko-zabavnu manifestaciju Lovačka večera, u ugostiteljskom objektu Banja Ilidža u Gradačcu. Ovo tradicionalno druženje je okupilo preko 300 lovaca u društvu ljepšeg pola. Pored domaćih lovaca bili su tu brojni gosti iz svih članica SLD TK, kao i gosti iz Modriče, Bosanskog Šamca, Pelagićeva. Veselo druženje je trajalo iza ponoći, uz muziku grupe Rio bend i pjevača Hazreta, kao i uz izvrsno izvođenje narodnih igara i pjesama članova kulturno-umjetničkih društava iz Gradačca i Vučkovaca.

Seminar za lovačke mentore

U organizaciji Savjeta za lovstvo SLD TK održan je stručni seminar za lovačke mentore praktične obuke lovaca pripravnika. Predavači su bili predsjednik i član Savjeta za lovstvo, Čorbić Seid i Selimbašić Senad. Prisustvovalo je 55 mentora iz svih članova Saveza, a iz LD „Jelen“ Gradačac ispit su položili: Gromić Amir, Jašarević Senad, Sendić Fadil, Halilović Mustafa i Ibršević Senad.

Seminar za lovce

Rukovodilac Stručne službe Društva, profesor Kunovac Saša, održao je seminar za lovce na temu Uloga i obaveze lovnika, grupovođa i stručnih pratilaca u lovu divljači. Učesnika seminara je bilo više od očekivanog jer lovci sve više prihvataju i traže stručno znanje o lovovanju. Mladi lovac, donator i zaljubljenik u lov, Djedović Miralem, stavio je svoj Restoran 1+5 na raspolaganje učesnicima seminara.

Kukuruz i so u lovište

Realizirajući zadatke iz Plana gazdovanja lovištem za 2017./18., Stručna služba Društva je po staništima divljači rasporedila 1200 kg kamene soli i 1000 kg kukuruza u klip. Svaka lovačka sekcija je uspješno obavila svoj dio obaveza, istakao je Islamović Maid, lovnik Društva.

Lovački ispit

U organizaciji LD „Jelen“, u Gradačcu je održan lovački ispit za za lovce pripravnike Društva. Zahvaljujući lovačkim mentorima koji su u praktičnom dijelu obuke pripremili kandidate i savladavanjem gradiva iz novog lovačkog priručnika, lovački ispit su položili: Biberkić Nermin,

Džinović Jasmin, Ćosić (H) Admir, Golać Nermin, Kunić Senahid, Mujkanović Halil, Nebić Ibrahim, Ćosić (R) Admir, Mujanović Hajrudin, Ćosić Nermin, Šakić Mustafa, Kunić Admir, Omerović Mersudin i Velagić Omer. Komisija je radila u sastavu: Bahor Muharem, Selimbašić Senad, Čorbić Seid i Pirić Selver.

Saglasnost na Lovno-privrednu osnovu

Upravni organi i Stručna služba Društva, na čelu sa Kunovac Sašom, predsjednikom Službe, blagovremeno su izvršili stručne poslove pa je Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede TK dalo saglasnost a resorno Federalno ministarstvo je donijelo Rješenje o saglasnosti na Lovno-privrednu osnovu LD „Jelen“ Gradačac 2017.-27. za sportsko-privredno lovište Gradašnica, kojim gazduje Društvo.

Fahrudin Gromić

Utvrđivanje brojnog stanja krupne divljači

Brojno stanje krupne divljači se utvrđuje brojanjem, praćenjem i osmatranjem tokom cijele lovne godine, na hranilištima, pojilištima, kaljužištima, rikalištima i sl., a iskazuje se brojem grla po polnoj i dobnoj strukturi (mladunčad, pomladak, mlada, srednja i zrela).

Metod direktnog brojanja krupne divljači

Prije prebrojavanja krupne divljači rukovodilac stručne službe lovišta mora razraditi plan prebrojavanja, uz konsultovanje lovočuvara i ostalog stručnog osoblja. Lovište se najprije dijeli na nekoliko manjih dijelova čija veličina zavisi od prohodnosti terena. Potom se za svaki dio odredi potreban broj brojača iz redova poznavalaca divljači i terena, tako da su sve važne tačke na terenu pokrivena. Mjesta na koja se brojači postavljaju biraju se tako da se vidokruzi dva susjedna brojača preklapaju. Prilikom prebrojavanja se broje sve vrste krupne divljači u lovištu, a evidentiranje se vrši u propisanim obrascima. Vremenske prilike u toku prebrojavanja moraju biti povoljne; bez padavina, velikih snjegova, jakog vjetera ili magle. Budući da se prebrojavanje vrši tokom dana kada je divljač u zaklonu, potrebno je obezbijediti dovoljan broj pogoniča, koji će pretraživanjem terena pokrenuti divljač iz skloništa (gustiši, šikare i sl.), na proplanke i čistine na kojima se nalaze brojači. Krdo treba pokrenuti tako da divljač osjeti blagu uznemirenost, a ne paničan strah i kako bi se divljač lagano kretala i na taj način omogućila utvrđivanje što tačnijeg broja jedinki i strukturu krda po polu, starosti, a ako je moguće i trofejnoj vrijednosti. U brdskim krajevima osmatranje oko hranilišta u dane visokog snijega pruža dragocjene podatke o brojnosti i strukturi. Zvijeri (medvjed, vuk, lisica i dr.) na osnovu tragova (posebno u snijegu) i na mrciništima.

Utvrđivanje brojnog stanja srneće divljači

Savremeno i plansko gazdovanje srnećom divljači, koja je uostalom, jedna od najbrojnijih i široko rasprostranjenih vrsta krupne divljači u našim lovištima, zahtjeva da se, osim podataka o ukupnoj brojnosti, utvrdi polna i starosna struktura populacije, odnosno da se svakoj brojanoj jedinici odredi približna starost i pol, razvrstavjući je u pripadajuću grupu ili polno-starosnu klasu. Brojanjem srna se utvrđuje broj muških i ženskih lanadi, srna i tri kategorije srndaća (mladi do 2 godine; srednjedobni 3-4 godine i stari preko 5 godina). Odbacivanje basta, izgled tijela i vrijeme izdvajanja iz krda

osnovni znaci prepoznavanja starosti srndaća. Prebrojavanje se može izvesti na više načina. Vrijeme kada će se započeti s brojanjem zavisi najprije od klimatskih prilika, a najbolji period je tokom marta i početkom aprila, kad vegetacija još nije nikla, što omogućava dobru preglednost u unutrašnjost šume. Prebrojavanje se može vršiti i tokom avgusta i septembra diskretnim prelaženjem pojedinih dijelova lovišta u zoru i suton, kada su srne u pokretu i aktivne. Na taj način se može uočiti i visina godišnjeg prirasta (broj mladih naspram odraslih srna) i stopa rasta broja jedinki u populaciji. Utvrđivanje brojnog stanja srneće divljači u ravničarskim lovištima se vrši istovremenim brojanjem na cijeloj površini. U vrijeme proljetnog prebrojavanja ona je grupisana u krdoma, što omogućava primjenu tzv. potpunog prebrojavanja. Obilaskom cijelog lovišta lako se može ustanoviti gdje se svako krdo nalazi i uz pomoć dvogleda izvrši brojanje, raspoznavanje i evidentiranje po određenim grupama. Srneća divljač se može osmatrati istovremeno s više mjesta u lovištu; s čeka, osmatračnica ili pored hranilišta, ukoliko se tokom zime obavlja intezivno prihranjivanje, zatim pored solila, pojilišta, ispasišta, krmnih površina i dr. Sva grla nisu kod hranilišta, što nalaže da se izvrši korekcija dobijenih rezultata. Ukoliko je lovište veće po površini, za prebrojavanje se koristi viša grupa brojača, koje prema organizovnom redoslijedu, obavljaju brojanje, svaka na određenom dijelu lovišta. Akcija se obavlja u jednom danu. Na kraju se vrši sumiranje svih traženih podataka i dobija pregled stanja u cijelom lovištu. I kod ovog metoda, poželjno je da se prebrojavanje ponovi i vrše kontrolna brojanja, da bi se ispravile eventualne greške. Za brdovita i planinska lovišta, gdje su preglednost i kretanje brojača otežani zbog reljefa, vegetacije i šumskih površina, kao i za lovišta s velikim površinama, preporučuje se kao kod sitne divljači, metod djelimičnog prebrojavanja, koji se sastoji u brojanju na reprezentativnim površinama najboljeg, srednjeg i najlošijeg boniteta. Svaka od ovih površina iznosi jednu desetinu površine lovišta. Brojanju se pristupa tako sto se ova površina opkoli s četiri strane. Na jednoj strani se lovci ne kreću, očekujući da se kretanjem ka njima suprotne strane i zbijanjem lovaca iz bočnih strana, pogonom divljač usmjeriti ka njima. Brojači broje svako grlo koje prođe, svako sa svoje lijeve strane, upisujući ga u određenu grupu. Ako se divljač izvlači iz pogona između lovaca koji se kreću, brojanje vrše pogoniči, svaki sa svoje lijeve strane. Ukupan broj se dobija preračunavanjem rezultata s najmanje 30% površine, na cijelo lovište. Poslovi oko prebrojavanja srneće divljači su veoma osjetljivi i zahtijevaju da lovci brojači budu dobri poznavaoi ove vrste divljači i terena. Za rukovodioce brojanja treba

Lovačko društvo „Majejica“ Srebrenik Sekcija „Straža“ uvijek na straži za dobrobit divljači

Od početka lovne sezone, koja je uspješno završena, lovci LD „Straža“ su za primarni cilj imali obogaćivanje lovišta sa sitnom divljači u Reviru II, u sklopu čega je bila važna i njihova zaštita i prihrana. U tu svrhu su u lovištu likvidirali 11 lisica u Stražanskim pećinama, na terenu koji je inače dobar za obuku mladih lovnih pasa. Isto tako, osim zeca nisu lovili ni fazana. Ni dubok snijeg ih nije mogao spriječiti da hranilice napune sitnim kukuruzom i iznesu kukuruz u klipu kako bi prihranili divljač na terenima Suha česma i Ključ. Uglavnom, svoje aktivnosti, umjesto puškom, obavljali su radnim alatom, tako da su napravili par stolova, jednu automatsku hranilicu dobijenu od Društva, koju su postavili uz pomoć lovaca susjedne Sekcije „Zahirovići“. Na postavljanju hranilice su učestvovali lovci LS „Straža“: Martinović Ivo zv. Žujo, Stjepanović Anto, Nikolić Tomo, Grbić Šimo, Štitić Tadić Anto zv. Redžo, Grbić Ivica i Bešić Hašim, a iz LS „Zahirovići“: Fejzad, Bekrija i Vehbija.

Hašim Bešić

odrediti iskusne lovce ili stručnjake, a za ostale da budu lovci koji se putem predavanja i terenske obuke stekli potrebno znanje i iskustvo, naročito u ocjeni starosti i određivanju pola srneće divljači, a svaki lovac mora biti opremljen s dvogledom. Tokom brojanja se određuje odnos polova i starosna struktura. Na osnovu broja mladih određuje se stvarni prirast populacije. Pri brojanju je potrebna saradnja svih sekcija u jednom lovištu, odnosno istovremeno brojanje u svim revirima (sekcijama). Utvrđenom brojnom stanju se shodno stečenoj i proverenoj praksi, dodaje 10 do 30%. Brojanje se može obaviti i na oglednim tablama, brojanjem tragova po svježem snijegu, uz prethodno kontrolno brojanje ulaznih i izlaznih tragova. Divljač se s ogledne površine istjeruje pogonom. Ovaj način je posebno pogodan u uređenim lovištima, gdje postoje lovno-šumske prosjeke. Jer se radi o totalnom brojanju, uz učešće dovoljnog broja brojača, brojanjem se obuhvataju, istovremeno, sva boravišta srneće divljači.

Utvrđivanje brojnog stanja divljih svinja

Utvrđivanje brojnog stanja divljih svinja se vrši osmatranjem i praćenjem krda. Ukoliko se obavlja prihranjivanje, divlje svinje treba brojati s visokih čeka, u blizini površina na kojima se iznosi hrana. Brojno stanje se procjenjuje i praćenjem tragova po svježem snijegu. Utvrđivanje brojnog stanja pojedinih krda se obavlja i prigonom, potpunim opkoljavanjem unaprijed odabranih površina i totalnim brojanjem divljači. Utvrđuje se broj muških i ženskih grla (odnos polova) i starosna struktura.

Lovačko društvo „Spreča“ Kalesija Počasni neće biti zaboravljeni

Na prijedlog Jahić Halila, predsjednika LS „Rainci“, članovi Sekcije su odlučili da posjete svoje najstarije, počasne članove: Glavić Jusu, Mešić Sulejmana zv. Maćun, Mehmedović Smajla i Čamdžić Begana. Radna grupa, koju su činili dopredsjednik Sekcije Baručić Meho, lovovođa Humić Izet i sekretar Šehić Alija, obišli su svoje prijatelje i kolege lovce, vidljivo narušenog zdravlja i presretne zbog posjete, kojom prilikom su se prisjetili zajedničkog lovovanja i druženja.

Alija Šehić

Biodiverzitet iz ugla modernog lovstva

Značaj biodiverziteta

Generalna skupština Ujedinjenih nacija proglasila je 22. maj za Dan zaštite biodiverziteta u cilju podizanja svijesti građana i povećanja razumijevanja značaja njegovog očuvanja i održivog korišćenja. U najširem smislu, biodiverzitet označava sveobuhvatnu varijabilnost života: biljaka, životinja, gljiva i mikroorganizama. Jednostavnije rečeno, biodiverzitet se definiše kao: raznovrstnost života na planeti Zemlji na svim njegovim nivoima. odnosno, sveukupnost gena (genetički diverzitet), vrsta (specijski diverzitet) i ekosistema (ekosistemski diverzitet). Biodiverzitet kako u prošlosti tako i danas je pod velikim pritiskom različitih faktora ugrožavanja. Mnoge biološke i životinjske vrste su ugrožene u većem ili manjem stepenu, na pragu su nestajanja ili su čak neke i zauvijek izgubljene. Usvajanjem Konvencije o biološkoj raznovrsnosti, na samitu UN o zaštiti životne sredine i održivom razvoju (Rio de Žaneiro, 1992. godine), ostvaren je opći konsenzus da je biodiverzitet, koji nam obezbeđuje ne samo materijalna bogatstva, već i duhovno zdravlje, temelj zdrave životne sredine i održivog razvoja. Takođe je dogovoreno da zaštita i održivo korišćenje biodiverziteta treba da bude briga cijelog čovječanstva na globalnom, regionalnom i lokalnom nivou. Teritorija BiH pripada jednom od najznačajnijih centara biodiverziteta u Evropi, s brojnim specifičnim ekosistemima u okviru kojih je zastupljena flora i fauna s velikim brojem vrsta od međunarodnog značaja. BiH posjeduje bogat genofond divljih i gajenih biljnih i životinjskih vrsta i varijeteta, koji predstavljaju nezamjenljive resurse za razvoj mnogih privrednih grana, kao što su: poljoprivreda, šumarstvo, lov, ribolov, turizam i dr.

Očuvanje i unapređenje biodiverziteta

Osnovni interes društva je očuvanje i unapređenje veoma bogatog biološkog diverziteta u BiH. Zbog složenog i specifičnog biljno-geografskog položaja, BiH je bogat izvor autohtonih biljnih i životinjskih resursa, što na neposredan način određuje teritoriju Bosne i Hercegovine, kao jedan od najznačajnijih centara florističkog diverziteta Evrope. Bogatstvo divljeg životinjskog svijeta predstavljeno je velikim brojem vrsta. Ovakvo nacionalno bogatstvo zahtjeva i adekvatan tretman kroz sistemska rešenja za očuvanje i unapređenje biodiverziteta.

Značaj lovstva

Divljač predstavlja nacionalno bogatstvo i mora se očuvati i unapređivati da bi zadovoljila ekološke, ekonomske i socijalne potrebe društva. Svi segmenti društva moraju biti svjesni da divljač pruža višestruke koristi: obezbjeđuje obnovljive i ekološki zdrave proizvode i imaju važnu ulogu u ekonomskom blagostanju i biološkoj raznovrsnosti. Divljač je bitna za pružanje ekoloških, društvenih i rekreacionih usluga, posebno u svjetlu sve više urbanizovanog društva.

Gajenje i korišćenje divljači

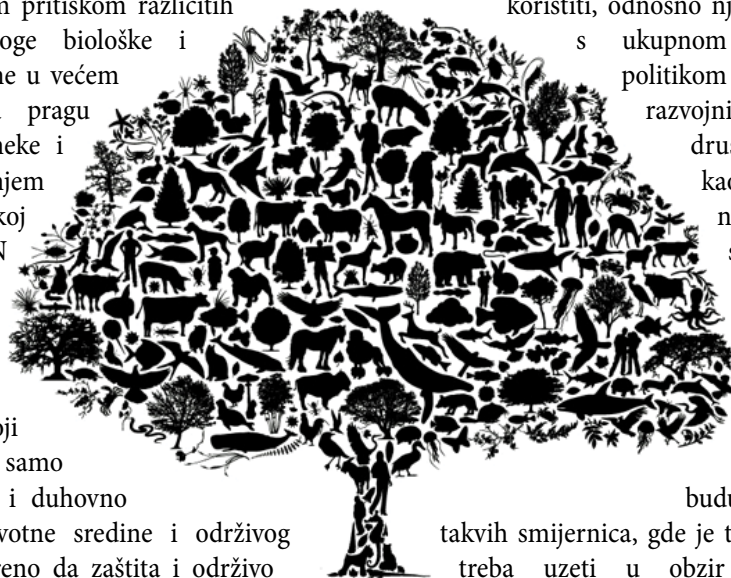
Populacije divljači se moraju trajno unapređivati i koristiti, odnosno njima će se gazdovati u skladu s ukupnom nacionalnom razvojnom politikom i prioriternim nacionalnim razvojnim ciljevima u skladu s nivoom društveno-ekonomskog razvoja, kao i na osnovu sveukupne nacionalne politike koja je u skladu s održivim razvojem i zakonima. Posebno će se divljači gazdovati radi zadovoljenja društvenih, ekonomskih, ekoloških, kulturnih i duhovnih potreba sadašnje generacije i budućih naraštaja. U formulisanju takvih smjernica, gde je to odgovarajuće i primjenjivo, treba uzeti u obzir međunarodno prihvaćene metodologije i kriterije.

Povećanje brojnih stanja i kvaliteta divljači

Treba poduzeti napore u povećanju brojnih stanja i kvaliteta divljači na ekološki, ekonomski i društveno prihvatljiv način, kroz reintrodukciju autohtonih vrsta divljači, što podrazumjeva mudro i racionalno korišćenje prostora, uz adekvatan međusektorski tretman i obezbjeđivanje polifunkcionalnog pristupa. Ističe se uloga i značaj intenzivne proizvodnje divljači u ograđenim uzgajalištima kao održivih i ekološki ispravnih izvora divljači za naseljavanje u lovišta, čime će se ublažiti pritisak na prirodne resurse. Kada se već divljač tretira kao društveno dobro od općeg interesa, onda treba biti pošten pa istaći da su lovci jedini koji brinu o divljači kroz prihranu, mjere uzgoja pa i selektivni odstrjel koji omogućava razvoj i održivost zdravih jedinki.

Edukacija

Cilj politike lovstva je i obrazovanje odgovarajućih stručnih kadrova za sektor lovstva, koji će biti u stanju da efikasno ispunjavaju zadatke usmjerene na održivo gazdovanje populacijama divljači i koji će biti u mogućnosti da aktivno učestvuju u razvoju ekološke svijesti građana.

Trganje i zakopavanje divljači

Uzroci te pojave su različiti. Gladan pas, s manjkavom ishranom u mladosti, prisiljen je da sam nađe hranu pa to može biti i divljač. Pas koji je naučen u mladosti dobivati sirove otpatke divljači, naučen je na tu hranu, pa će jače ranjenog zeca početi jesti, jer mu je to poznata hrana. Zbog toga ne dajimo psu sirove otpatke divljači. Iako se u literaturi raznih autora preporučuje štenadi davati sirovo meso, mogli ga nikada nisu davali svojim psima. Unatoč tome su bili krasno razvijeni, i obično ne pokušavaju jesti divljač. Greška je davati psu predmete, naročito one od krzna, u njegovu kućicu da se s njima igra. Tu će on najprije u igri rascijepati na komadiće takav predmet, a time stiče naviku da trga i zeca, lisicu, a i drugu divljač.

Pas koji ima tu naviku treba u prvom redu da bude ispravno hranjen. Kada smo to riješili, pristupimo odvikavanju od te mane.

Uzmemo pomagača, i to osobu koja je psu nepoznata, te jedan komad ubijene dlakave divljači. Ako je moguće, najbolje je da nabavimo komad srneće divljači. Nju pas ne može odnijeti na drugo mjeso, pa ondje jesti. Ukoliko to ne možemo, uzmimo jače ozlijeđena zeca, tako da je upravo pogodan da ga počne jesti. Tu divljač stavimo u

šumu ispod većeg stabla, na čiju krošnju se prije uspeo naš pomagač sa lancem za strašenje psa. Te pripreme pas ne smije vidjeti. Kada je to pripremljeno, pođemo sa psom koji nije na vezu na šetnju tako da psa usmjerimo na postavljenu divljač, a mi se donekle udaljimo od tog mjesta. Kada je pas našao divljač i počeo je jesti, baci mu naš pomagač lanac na leđa. Ako ga i nije pogodio, pas će se prestrašiti i odjuriti s mjesta. Pozovemo ga i dovedemo natrag do divljači, pokažemo mu mjesto gdje je zagrizao uz oštri „fuj“ i prodrmammo ogrlicom. Pomoćnik ostane za cijelo to vrijeme sakriven na drvetu i s ide tek onda kada smo se udaljili, i to tako da ga pas uopće ne primijeti. Tu vježbu ponovimo više puta, ali svaki put promijenimo mjesto i vrstu divljači. Ako bismo to radili samo na jednom mjestu, pas bi pomislio da mu je zabranjeno divljač jesti samo pod tim drvetom, dok mu je to na drugom mjestu dopušteno.

Danas se već rjeđe nailazi na pretučena psa, jer je poznato da se tim načinom pas ne može ničemu naučiti. Ali ima i toga

jer neki misle da je to ispravna metoda. Tako obučeni pas jadrnog izgleda, preplašen, podvinutog repa, s nepovjerenjem gleda svakoga, a pogotovu svog „učitelja“. Najbolje je dati takvog psa u druge ruke, tj. osobi koja će psu pokloniti posebnu pažnju i ljubav, sa njime se baviti, hraniti ga, milovati, često pogladiti i kazati mu lijepu reč te mu dati dobar zalogaj. Školovanje sa takvim psom treba prekinuti tako dugo dok nismo u njemu probudili povjerenje prema nama, živahnost i veselje, koje je izgubio. Koliko će trajati ta stanka u školovanju zavisi o naravi psa i stupnju mučenja koje je proživio. Njemački oštrodlaki pas brzo će zaboraviti muke, dok nježna seterica neće možda nikad. Takve je pse teško školovati. Oni su naučeni da, naprimjer na riječ „aport“ slijede batine. I kada ga ponovno počnemo učiti,

kad čuje tu riječ opet misli da slijede batine. Zbog toga opet nas ustrašeno gleda, očekuje zlo i ne prima obuku. Pri ponovnom učenju potrebno je po mogućnosti izmijeniti riječi kojim mu izdajemo zapovijedi, npr. umjesto »aport« »donesi« itd. Vrlo je dobro da se sa takvim psom što više bavimo, igramo, da ga pustimo na čistinu da se istrči, jer ćemo samo na taj način steći njegovo povjerenje. Ako to ne činimo, pas nas neće zavoljeti, premda su batine prestale. Osjećaj da ga ne volimo ostat

će i dalje. Ako pri tome domaćica ne voli psa, bolje ga je ne imati, jer je takvom psu težak život, makar ga mi mnogo pazili, voljeli i njegovali.

Česta je mana, naročito u mladim pasa, da žderu ljudske izmetine, da se po njima valjaju i da se vrlo rado valjaju po strvini, koju nađu, ali ne jedu. To su vrlo neugodne mane. Prva mana pripisuje se nedostatnoj ishrani pasa, ali primjećujemo da je posjeduju i neki psi koji su ispravno hranjeni raznolikom hranom. Ako pas ima te mane, treba ga od njih što pre izliječiti.

Prije svega moramo pronaći mjesto gdje će pas doći u priliku da tu svoju manu iskaže. Kada smo ga pronašli, opskrbimo se praćkom ili pletenim korbačem, koji sakrijemo pod kaput i pođemo sa psom na šetnju prema tom mjestu. On je nevezan, ali ga ne pustimo predaleko naprijed, da ne interveniramo prekasno, tj. da psa pravovremeno spriječimo, i od spomenutih mana odučimo. Kada smo primijetili da je pas opazio strvinu ili izmetinu, te se priprema na valjanje ili

žderanje, pogodimo ga pračkom uz oštri povik »fuj«. Ako ne vladamo dobro pračkom, oštro ga opalimo pri pokušaju valjanja pripremljenim korbačem uz povik »fuj«. Kada ovu vježbu nekoliko puta ponovimo, pas će se odviknuti spomenutih mana.

Neki ptičari, iako su inače poslušni u izvršavanju lova, počinju juriti kada naiđu na svježi trag divljači. Čim primijetimo da se pas na to sprema, oštrim mu zviždukom zapovijedimo da legne. Sasvim mu se približimo, zapovijedimo mu da ustane i ponovno traži uz blagu zapovijed »polako«. Ako sluša, hvalimo ga, ako se opet sprema zatrčati, prisilimo ga da legne i ponovno ga dignemo i uz zapovijed »polako« pustimo da slijedi trag, ukoliko smatramo da nam je to potrebno. Ako je dignut zec i otišao je već daleko, nema smisla da mi slijedimo trag, a ako su pred nama trčke ili fazani, potrebno je da ih pas polako slijedi i kada dođe u blizinu, da čvrsto stane. U svemu ćemo tome uspjeti ako smo psa potpuno učvrstili da na naš zvižduk legne. Ako to nismo, moramo sve to vježbati sa psom vezanim na dugoj uzici. Ako pas stoji na divljač kratko vrijeme, a zatim se zatrči i digne je prije nego što smo se približili i sami digli divljač, prisiljavamo ga takođe da legne čim je divljač osjetio. Ako ne uspijemo bez uzice, vježbamo ga na uzici.

Postoje psi koji vole zakopati divljač. Već u mlade štenadi možemo primijetiti da neki od njih dobivenu kost nosi oko

u velikoj brizi, tražeći pogodno mjesto da je zakopa. Kad ga je našao, iskopa jamu, i to brzo i marljivo, stavi kost unutra i gubicom zagrne. Dobro je to svojstvo već u mladim pasa iskorjenjivati. Ako primijetimo da je pas uzeo kost, da je nosi i da je počeo kopati jamu, pogodimo ga pračkom i uz povik »fuj« oduzmemo mu kost, koju vratimo na prijašnje mjesto. Svaki ponovni pokušaj zakopavanja sprečavamo ponovno istim postupkom. Ali ako smo već dobili stareg psa, koji je naviknuo da zakopava divljač, učinimo sljedeće: u ograđeni prostor dođe naš pomoćnik sa psom i komadom neke divljači. Mi smo se prethodno u tom prostoru negdje sakrili s pripremljenim lancem za bacanje. Pomoćnik baci divljač psu i udalji se. Ako je pas uzeo divljač i pokušava je zakopati, bacimo lanac na njega i oštro povičemo »fuj«, dotrčimo do njega i energično ga prodrmano ovratnikom uz oštre riječi ukora. Ako dobro gađamo pračkom, možemo umjesto lanca upotrijebiti pogodak pračkom. Ponavljanjem te vježbe pas će se odučiti zakopavanja. Mnoge divlje životinje zakopavaju svoj plijen ako je tako obilan da ga odjednom ne mogu pojesti. Kada ponovno ogladne, otkopavaju ga i ponovo jedu. Vjerovatno je to u pasa koji to čine atavistički naslijeđeno. Prema tome, to bi zakopavanje imalo za svrhu ponovno otkopavanje i žderanje divljači. Takva pojava u psa je ne samo nesimpatična nego je i štetna, jer nam uništava divljač.

Rahitis u štenadi

Mladi pas raste do dobi 9-12 mjeseci, a kroz cijelo to vrijeme je intenzivan rast i izgradnja kostiju. Za kostur u razvoju su

veoma potrebni vitamini i minerali, a posebno kalcij i fosfor te vitamin D, stoga je u to vrijeme neophodna dostatna i pravilna opskrba organizma na tim tvarima. Ukoliko taj uvjet nije udovoljen, ubrzo će se u štenadi javiti prvi znaci rahitisa. Uz to, nastanku ovog oboljela koštanog sustava pogoduju brzi rast, pretilost i nedovoljno kretanje na zraku i suncu. Najbolji izvor kalcija za štenad je mlijeko, svježi kravliji sir, sirutka, stučene i termički obrađene ljuske jaja, a uz to postoje i mnogi komercijalni preparati koji sadrže potrebne vitamine i minerale i koji su prilagođeni za dodavanje hrani za štenad.

Veoma dobar izvor kalcija je koštano brašno, koje se može nabaviti po pristupačnoj cijeni. Kao izvor vitamina D izvanredan je sirovi žumanjak kokošjeg jajeta ili sirova, potpuno higijenski ispravna juneća ili teleća jetra. Vlasnici štenadi često, iz straha od pojave ove ili neke druge bolesti,

pretjeruju u količini vitamina u hrani ili inzistiraju na čestim vitaminskim injekcijama, što nije ispravno, jer predoziranje vitamina A i D uzrokuje prebrzi završetak okoštavanja s brojnim posljedicama (niži rast i deformacije kostiju).

Tipični znaci rahitisa koje će vlasnik primijetiti su povećani zglobovi nogu, nerado kretanje, ukočen hod ili šepanje te kvržice po rebrima na mjestu spoja koštanog i hrskavičnog dijela rebra. Bolest je hroničnog toka pa ako duže traje dolazi do deformacije dugih cjevastih kostiju ekstremiteta,

poremećaja u mijeni zubiju, pa čak i do deformacije kostiju lubanje, a posebno gornje čeljusti. Takvo se stanje relativno brzo popravlja ukoliko je liječenje započeto na vrijeme. Uz aplikaciju preparata kalcija i vitamina D putem injekcija, potrebno je regulirati i prehranu. U težim i zapuštenim slučajevima, naročito ako je životinja starija od četiri mjeseca, pojedini dijelovi skeleta ostaju izobličeni unatoč liječenju, a životinja često zakrčlja.

Vrste divljih plovki

U svijetu ima više od 100 vrsta divljih plovki (ptice iz roda plovuša, patke). Široka lepeza razlika je među njima, a neke od njih su eksterijerno sličnije guskama, pa čak i rodama. Američki savez ornitologa svrstava divlje plovke u dvije podporodice i šest triba (triba ima manji rang od podporodice a veći od roda). Guščija podporodica (Anserinae) obuhvata jednu tribu-plovke zviždaljke (Dendrocygnini). Ostale vrste čine podporodicu plovki (Anatinae) koja obuhvata pet triba: Tadornini (šarene plovke), Carinini (mošuske plovke i njihovi bliski srodnici), Anatini (prave ili rječne plovke), Aythyini (gnjurci), Mergini (Polarne plovke, turpani, patuljaste plovke i bliski srodnici).

Posebno su interesantne plovke iz grupe Anatini koje se hrane na površinama slatkovodnih rijeka, jezera i bara. One hranu nalaze u plićim vodama tako što glavu i prednji dio tijela zagnjure u vodu a zadnji dio tijela podižu naviše. Ovu grupu čine obična divlja plovka, američka crna kvaka, siva plovka, šilorepa, krčuge, američka i obična širokokljuna plovka, karolinska i mandarinska plovka. Isto tako su

Anas platyrhynchos

veoma poznate i Aythyini, odnosno divlje plovke gnjurci koje naseljavaju slatkovodne i slanaste vode. U potrazi za hranom i spašavajući se od predatora ove vrste divljih plovki rone i plivaju ispod vode. U ovu grupu se ubrajaju američki dugokljuni i obični crvenoglavi gnjurac, morska crna plovka i neke druge vrste. Siva plovka (*Anas strepera*) gnijezdi se u jugo-zapadnim područjima Kanade i na sjeveru SAD a zimuje u južnim delovima SAD i većem dijelu Meksika. Mužjak ove vrste je skladnije građen sa sivom osnovnom bojom perja, bijelim trbuhom, crnim nadrepnim perjem i bijelom flekicom na zadnjem kraju krila. Perje ženke je mrko šarene boje. Obična divlja plovka-kvaka (*Anas platyrhynchos*) se gnijezdi u subarktičkim i umjerenim oblastima Starog i Novog svijeta, a zimuje mnogo južnije u Sjevernoj Africi, na jugu Kine i Meksika u Japanu i Floridi. Ova vrsta je predek većine rasa domaćih plovki i jedna je od najproučavanijih vrsta. Američka crna kvaka (*Anas rubripes*) sa svojom tamno-mrkom bojom

Anas rubripes

i bijelom postavom krila lako se raspoznaje tokom ljeta. Perje oba pola je slično obojeno: tijelo je tamno obojeno a glava mrko-žuta. Na krilima, kao u ogledalu blješti ljubičasto metalast odsjaj. Ova vrsta se gnijezdi na sjeveru Kanade a zimuje na istoku i centralnim delovima SAD dolećući i do

Anas acuta

Meksičkog zaliva. Šilorepa divlja plovka (*Anas acuta*) lako se prepoznaje po dugačkom, tanko izoštroenom repu. Gnijezdi se na Artiku i na sjeveru umjerene zone, a zimuje na jugu SAD, na sjeveru Južne Amerike i u Indiji.

Plovke krčuge

Ovu grupu čini 15 vrsta rasprostranjenih u svim krajevima svijeta. Najpoznatija među njima je karolinska krčuga-zviždaljka (*Anas carolinensis*) koja se gnijezdi u umjerenim oblastima Sjeverne polulopte, a zimuje skoro na cijeloj teritoriji SAD i u Meksiku. Mužjak ove vrste je sitna i lijepa ptica sive boje sa zelenom flekom na kestenastoj glavi i blistavim metalasto-zelenim ogledalom na krilu. Ženka je mrko šarena sa zelenim ogledalom. Smeđa krčuga (*A. Cyanoptera*) je kestenasto obojena s plavičastim ogledalcem. Gnjurci čine rod *Bucephala*. Običan gnjurac-ronac (*B.*

Anas carolinensis

Clangula) se gnijezdi u sjevernim regionima Starog i Novog Svijeta a zimu provodi u umjerenim geografskim širinama. Mužjak je u osnovi bijel s crnim licem, bijelim obilježjima na krilima, pahuljastom crnom glavom sa zelenim odsjajem i krupnom bijelom flekom između očiju i kljuna. Ženka je

Aythya ferina

siva s tamno mrkom glavom. Islandski gnjurac (B. Islandica) se gnijezdi na Islandu, Grenlandu i u planinama sjeverozapada Sjeverne Amerike. Mužjaci su slični običnom gnjurcu, ali kod njih glava ima ljubičast odsjaj, krila su pretežno bela, a fleka na licu je markantna. Mali gnjurac ili punoglavac (B.albeola) se smatra najsitnijom vrstom divljih plovki. Ova vrsta se gnijezdi u subarktičkim oblastima Amerike, zimuje na teritoriji od Velikih jezera i juga Kanade do Meksičkog zaliva i Meksika. Crvenoglavi gnjurac (Aythya ferina) živi u Starom Svijetu. Blizak je rođak dugokljunog i američkog crnoglavog gnjurca. Areal gnežđenja se prostire od Britanskih ostrva do centralnih dijelova Sibira, a zimuje u Indiji i na obalama Nila. Gnijezda gradi iznad vode u gustišima tršćaka. Američki crvenoglavi gnjurac (Aythya americana) se gnijezdi u jugo-zapadnim dijelovima Kanade i na sjeveru Meksika. Eksterijerno je sličan dugokljunom crvenoglavom gnjurcu, ali mu je kljun kraći a čelo više. Mužjak je siv sa tamno-riđom

Aythya volisneria

glavom i vratom i crnim grudima. Ženka je mrka. U SAD ova vrsta naseljava područja pored slatkovodnih površina, a na istoku se mogu naći i na obalama mora. Dugokljuni crvenoglavi gnjurac (Aythya volisneria) se razmnožava u sjevero-zapadnim predjelima Amerike gdje gradi gnijezda u šipražju korovskog rastinja ili u šašama pored vode. Zimuje skoro u svim područjima SAD i Meksiku.

Polarne plovke

Poznate su četiri vrste polarnih plovki objedinjene u rodove Sumotera, Polusticta (dvije vrste) i Lampronetta. To su krupne ptice koje se gnijezde na arktičkim i subarktičkim obalama Atlanskog i Tihog okeana. Sve one su toliko otporne na hladnoću da rijetko migriraju u umjerene oblasti, čak i tokom najsurovijih zima. Mužjaci imaju lijepo, u osnovi bijelo perje s crnim, ružičastim, svjetlo-plavim ili sivo-plavim pjegama. Ženke su mrke s crnim šarama. Ženke obične polarne plovke

Anas querquedula

(S. Mollissima) koje žive na Sjevernom Atlantiku imaju veoma kvalitetno perje kojim oblažu svoja gnijezda. Po okončanju sezone gnežđenja takvo perje se sakuplja i prerađuje.

Zakon o lovstvu FBiH odobrava lov pataka, naravno u skladu s odredbama o lovostaju i kalendarima aktivnosti u lovištima. Kod nas se najčešće love: patka gluhara (Anas platyrhynchos), patka kašikara (Anas clypeata), patka lastarka (Anas acuta), patka kržulja-pupčanica (Anas crecca), patka kreketaljka (Anas strepera) i patka pupčanica (Anas querquedula). To su bile patke plivačice, a od pataka ronilica: patka glavata (Aythya ferina) i patka krunasta (Aythya fuligula).

Anas clypeata

Lov divljih pataka i gusaka pomoću vještačkih mamaca-lokera

Prilikom lova na barsku divljač pretraživanjem terena uz kanale (buširanje) i čekanjem na jutarnjim ili večernjim preletima, veća šansa odstjela je prilikom večernjih preleta divljači tako da lovci obično u to vrijeme izlaze u lov. Postavljanje mamaca ili lokera nam može biti od velike pomoći prilikom takvog načina lova. Živi mamci su godinama bili najbolji način da se namami pernata divljač u preletu. Kod naših lovaca mamljenje živim patkama i guskama nikada nije u većoj meri zaživjelo, što se ne može reći za lovce zapadne Evrope. Decenijama unazad vabljenje živim mamcima je bilo veoma popularano, mada je u većini zemalja zapadne Evrope u pripremi zakon kojim se ovakav način lova zabranjuje. Bez obzira, doček gusaka i pataka na rijekama, jezerima i barama se može uspješno obaviti i korištenjem vještačkih mamaca-lokera.

Postavljanje lokera

Vrlo je bitno da se prilikom odabira mjesta za čekanje obrati pažnja na prelet divljači, tj. da se izabere mjesto gdje ona najviše preleće u sumrak. To su obično mirna mjesta koja su zaklonjena od vjetra. Na takvim mjestima je najbolje postaviti improvizovanu čekicu, s koje će lovac čekati prelet. Pri čekanju lovac mora da bude miran, jer bilo kakvi nagli pokreti mogu uplašiti i otjerati divljač. Kada smo ove uslove ispunili može se početi s postavljanjem lokera. Veoma je bitno da prilikom postavljanja lokera ostavite dovoljno mjesta za slijetanje divljači, posebno na manjim površinama gdje im je potrebno više prostora za manevar. Optimalan broj lokera koji treba postaviti je 10-15 komada. Prilikom postavljanja lokera treba voditi računa da se podvezi dobro izmjere i na njih nakače tegovi koji omogućavaju da loker pluta na vodi slobodno, na najbolji način oponašajući prirodni izgled divljači koja nije uznemirena u svom prirodnom staništu. Od velike je važnosti da lokere postavljate s kljunom prema vjetru, jer se žive patke i guske upravo tako ponašaju, tj. trude se da plivaju uz vjetar. Ukoliko imate lokere različitih veličina najveće treba postavljati najdalje, a najmanje najbliže poziciji za pucanje.

Takođe, možete formirati manje grupe od 4-5 komada bliže jedna drugoj, a da pritom razdaljina od pozicije za pucanje ne bude više od 20 metara.

Izbor lokera

Na tržištu postoje mnogi proizvođači lokera koji nas mame estetskim karakteristikama svojih proizvoda. Iskustvo nam govori da divljač „ne daje baš mnogo“ na estetiku. Mnogo je bitnija forma lokera. Postoje varijante gotovo svih divljih pataka i gusaka. Kako u smislu boje perja, tako i u različitim pozama: hranjenje, odmor, zavučena glava pod krilo, itd. Prilikom izbora lokera treba se više pozabaviti kvalitetom izrade, otpornošću na meteorološke uslove i karakteristikama

plovnosti. Ova tri kriterija su svakako najbitnija. Istraživanja kažu i da je oblik lokera od velikog značaja. Primjera radi, loker patke ili guske s previše izduženim vratom izaziva pozornost kod divljači i upozorava na opasnost. S druge strane, forme pravljenе kao da su u procesu hranjenja sa glavom pod vodom ne izazivaju nikakvu pozitivnu reakciju kod divljači. To je sušta suprotnost mišljenju mnogih proizvođača. Istraživanja vođena u Americi oko veličine samih lokera takođe nisu donijela rezultate u smislu šta je bolje koristiti, manje ili veće forme. Ono što je sigurno je da jarke boje odbijaju divljač i ne treba ih koristiti prilikom lova. Najbolje je uzimati oblik lokera koji oponaša prirodni izgled neuznemirene divljači. Ukoliko se pridržavate ovih jednostavnih pravila ostaje vam samo da se povučete na mjesto koje ste izabrali za pucanje.

Verney-Carron

Faiseur de fusils depuis 1650

Karabin pumparica Verney Carron Impact LA

Renomirana francuska oružarska kuća Verney Carron iz Sent Etjena (Saint Etienne) postoji od 1650. godine. Oduvijek imaju visok kvalitet izrade i isključivo originalne konstrukcije sačmarica i karabina, odličnih oružja za lov. Njihov karabin Verney Carron Impact LA je bio „bum“ na nirnberškom Sajmu IWA 2017.

Pumparica Verney Carron Impact LA je lovački karabin neobične i odlične konstrukcije, koja u sebi objedinjuje želju lovca da posjeduje vitešku pušku koja se za svaki hitac ručno repetira, a pritom puca brzo kao poluautomat. Riječ je o pamp-ekšn (pump-action) sistemu, kod koga se prednjom rukom povlači potkundak ili jedan njegov dio u cilju izbacivanja ispaljene čahure i ubacivanja novog metka u cijev.

Evidentno je da u svijetu lovačkih karabina raste broj konstrukcija koje ručnim pravokretnim repetiranjem uvode metak u cijev. I pored nekoliko tipova poluautomata, pouzdanih i brzih, mnogi lovci žele da u lov nose ovaj tip oružja, jer simbolizuje viteštvo i drevnu želju da iz lova donesemo trofej i meso za hranu. Tu želju mnogih lovaca da ručno repetirajući brzo pucaju najbolje ispunjava konstrukcija pamp-ekšn karabina za lov. Do danas je bilo malo proizvođača koji su pravili karabine pumparice. Prvi je to u većem obimu radio Remington modelima 6, 14, 141, 760 i 7600. Tu su i noviji karabini Krieghoff Semprio, Innogun Hybrid i Innogun, kao i model koji predstavljamo: Verney Carron Impact LA.

Protivnici ove opcije su kritikovali Remingtonove pamp-ekšn karabine, kod kojih se pri repetiranju cio potkundak povlačio nazad-naprijed. Tvrđili su da se, bez obzira na zaista uzane tolerancije izrade, potkundak ipak malo pomjera, što otežava precizno nišanje. Nove konstrukcije, koje su primijenili Verney-Carron i Innogun su tu tvrdnju eliminisale.

Kako to izgleda kod modela Impact LA? Puška izgleda spolja kao svaki uzani i vitki savremeni poluautomatski karabin. Jedino što neobavještenom lovcu nedostaje je ručica na zatvaraču za repetiranje. Potkundak puške je od istog

materijala kao i kundak, po želji drvo ili polimer, i potpuno je nepomičan. Međutim, oko prednjeg dijela potkundaka se nalazi lepo profilisan crni polimerski dio, koji s tri strane obuhvata fiksni potkundak. Ovaj dio je pomičan nazad-napred i njegovim povlačenjem se obavlja repetiranje. Francuzi su ovo dobro riješili tako što su klizni polimerski dio za repetiranje

sa zatvaračem povezali kroz prorez usječen na donjem dijelu potkundaka. Tako u prorez ne mogu da ulaze lišće, snijeg i nečistoće tokom zahtjevnog lova prikradanjem.

Pokretni klizač za repetiranje je ergonomski odlično oblikovan. Sila repetiranja je veoma mala, tako da se klizač može unazad povući korišćenjem samo palca i kažiprsta desne ruke. Hod je iznenađujuće gladak. Na Sajmu IWA 2017. u Nirnbergu su to demonstrirali na nekoliko izloženih Impact LA pušaka i kod svih je repetiranje bilo podjednako lagano, glatko i s jasno definisanom tačkom u kojoj je zatvarač potpuno završen. Mnogobrojna ispitivanja su dokazala tvrdnju konstruktora da nije moguće opaljenje ukoliko cijev i zatvarač nisu potpuno završeni.

Završavanje zatvarača puške Verney Carron Impact LA se obavlja direktno u cijev puške, pri čemu rotacijom dovodimo šest bravećih bregova u direktan zahvat sa svojim ležištima u cijevi puške. Rotaciono kretanje zatvarača se dobija impulsom nastalim povlačenjem klizača na potkundaku. Ovo je, u stvari, princip rada svih poluautomatskih karabina, s tim što ovdje, umjesto pozajmice gasova, gasnog cilindra i klipa, koristimo snagu lovca. Uvježban strijelac tom puškom postiže brzinu paljbe sličnu onoj s poluautomatskim karabinima. Prednost je nesumnjiva: nema bušenja cijevi, prljanja gasovima cilindra, klipa, poluga i povratnih opruga. Zatim, puška staje u uzanu futrolu kao kip-lauf, jer ne štrči u stranu poluga za repetiranje na zatvaraču. U jednom od bravećih bregova je širok kandžasti izvlakač i, nasuprot njemu, dva okrugla izbacivača čahura, koje potiskuju unutrašnje spiralne opruge. To ukazuje na sigurnu ekstrakciju ispaljenih čahura. Uvođenje metaka u cijev se

obavlja iz odvojivih jednoređih okvira, čiji je kapacitet pet metaka ili, po želji, tri metka u kom slučaju okvir ne izviruje iz siluete puške. Na štitniku obarača je okrugla-poprečna (kros bolt) kočnica, koja se pritiskom u lijevo (desnim kažiprstom) dovodi u položaj otkočeno.

Na gornjem dijelu sanduka su urađeni otvori s navojem, koji preko 2+2 vijka povezuju montažu optičkog nišana. Impact LA ima ugrađene veoma dobre bati (battue) nišane, kojima se brzo nišani projekcijom svjetleće mušice na vrh jarko obojene linije na bati rampi, tj. po pravilu „stavljanje tačke na slovo i“. Potkundak se lako demontira s puške odvijanjem prednje predice za remnik. Nije lako skinuti zatvarač s puške, jer taj zahvat iziskuje skidanje kundaka. To ovde nije prioritetno jer nema pozajmice barutnih gasova, čiji produkti prljaju unutrašnjost mehanizma. Cijev se čisti ili „bor snejkom“ (zmijom-užetom s više faza čišćenja) sa zadnje strane ili klasičnim priborom sa strane usta cijevi. Finom

četkom je lako doprijeti do bregova, izvlakača i izbacivača na zatvaraču.

Puška Carron Impact LA se radi u sedam podmodela, s drvenim orahovim klasičnim ili tumb-hole kundakom. Postoje i dva podmodela s crnim ili kamuflažnim polimerskim kundakom i potkundakom. U svim slučajevima je klizač za repetiranje, koji opasuje potkundak, izrađen od lijepo oblikovanog crnog hrapavog polimera. Puška je ponuđena u kalibrima: 7x64, .300 WM, 9,3x62, 30-06 S, 7 mm RM, .308 W i .243 W. Kapacitet okvira u svim kalibrima je tri ili pet metaka, osim 9,3x62 koji postoji samo s tri metka. Dužina cijevi može biti 47, 52 ili 55 cm, uz raspon masa od 3,1 do 3,25 kg. Ukupna dužina oružja može biti 102 ili 107 cm. Sanduk puške je uvijek od lake legure ergal, što je doprinjelo ovako maloj masi oružja. Puška je opremljena brzokidajućim predicama i nudi se nekoliko tipova montaža optičkih nišana iz matične kuće Verney Carron kuće. Najluksuznija verzija ove „francuskinje“ košta oko 2.000 eura.

Karabin Verney Carron Impact LA je izuzetno lagano brzo repetirajuće oružje. Apsolutno je precizna, barem kao i svaki polu-auto karabin, jer je potkundak na koji se oružje oslanja apsolutno nepomičan. Ovo je pouzdano, lagano i vitko oružje gdje je svaki detalj savršen i o kome se dosad vrlo malo znalo.

Tehničke karakteristike

Model: Verney-Carron Impact LA
Dejstvo: repetiranje klizačem na potkundaku
Kalibar: 7x64, .300 WM, 9,3x62, .30-06 S, 7 mm RM, .308 W, .243 W
Ukupna dužina (cm): 102 ili 107
Dužina cijevi (cm): 47, 52 ili 55
Masa (kg): 3,1 do 3,25
Kapacitet (metaka): 3 ili 5
Cijena (euri): do 2.000

IN MEMORIAM

**Šuvalić (Mehmed)
Sead zv. Hajro
(1956. - 2017.)**

Društvo je izgubilo dugogodišnjeg vrijednog člana koji je po svojim ljudskim i lovačkim vrlinama bio uzor mladim lovcima. Kao primjeran lovac i čovjek, uvijek spreman za sve aktivnosti, naš Hajro će trajno ostati u sjećanju mnogih, a posebno će nedostajati svojoj grupi „Javorak“. Neka mu je vječni rahmet.

LD „Sokolina“ Kladanj

**Majdančić (Fejzo) Enver
(1955. - 2018.)**

Društvo je izgubilo izuzetno aktivnog, prekaljenog i voljenog Envera, člana Društva od 1979. i počasnog člana od 2015. godine. Njegovom smrću smo ostali bez prijatelja, bez vrijednog, poštenog, skromnog i uzornog zaljubljenika u druženje, lov i prirodu. Članovi našeg Društva sa zahvalnošću će ga zadržati u najljepšoj i trajnoj uspomeni, naročito kolege iz Sekcije „Vukovije“. Neka mu je vječni rahmet.

LD „Spreča“ Kalesija

A lush green forest scene with a small stream flowing over rocks. A large tree branch arches over the stream, framing the view. The water is clear and reflects the surrounding greenery.

Dan planete Zemlje

Tek kad zadnje drvo umre,
kad se otruje zadnja rijeka
i kad se uhvati zadnja riba,
shvatit ćemo da se novac ne može jesti.

Indijanska poslovice